

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: H. K.
e.č. X
st. přísl. X
t. č. pobytem X
doručovací adresa: X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2021, č. j. OAM-384/ZA-ZA11-ZA08-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2021, č. j. OAM-384/ZA-ZA11-ZA08-2020, **se ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2021, č. j. OAM-384/ZA-ZA11-ZA08-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný o žádosti žalobce o udělení

mezinárodní ochrany rozhodl tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Napadené rozhodnutí

2. V úvodu odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve shrnul údaje, jež k žádosti o udělení mezinárodní ochrany poskytl žalobce. Konkrétně žalovaný uvedl, že je žalobce běloruské národnosti a běloruské státní příslušnosti a dorozumí se českým, ruským a trochu polským jazykem. Ve své vlasti nikdy nebyl členem žádné politické strany či hnutí a vyznává pravoslavné křesťanství. Dále sdělil, že byl žalobce nucen opustit své zaměstnání, neboť distribuoval časopisy s obsahem zaměřeným proti prezidentu Lukašenkovi. Již od roku 2002 přitom žalobce žije v České republice a od té doby ji neopustil. Do Běloruska již žalobce nikdy neodcestoval. Cestovní doklad mu měl být v Praze ukraden. K důvodům odchodu z vlasti žalobce sdělil, že na den „Svátek mládeže“ šel s manželkou po ulici, a v okamžiku, kdy kolem nich procházela policie, měl žalovaný pronést: „*Batka bude mít také svátek*“. Nato jej policie napadla, rozbila mu láhev piva a zatkla jej za narušování veřejného pořádku. Poté byl žalobce odvezen na policejní služebnu, kde jej příslušníci policie zbili a nechali zaplatit pokutu, načež byl žalobce ještě ten den propuštěn. V návaznosti na výše popsání události se žalobce rozhodl Bělorusko opustit a vycestovat do České republiky.
3. Po dobu pobytu v České republice podal žalobce celkem sedm žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Poprvé žádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany v roce 2002, avšak mezinárodní ochranu neobdržel, pročež podal žalobu k Městskému soudu v Praze a následně kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, jež byla předmětným soudem zamítnuta jako nedůvodná. Další neúspěšnou žádost o udělení mezinárodní ochrany podal žalobce v roce 2006. Žalovaný nicméně částečně vyhověl až jeho třetí žádosti o mezinárodní ochranu z roku 2007, jejímž prostřednictvím žalobci udělil doplňkovou ochranu, a to na dobu 18 měsíců. Proti tomuto rozhodnutí nicméně žalobce brojil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně, který žalobu odmítl. Stejně tak Nejvyšší správní soud odmítl následnou kasační stížnost žalobce. V pořadí čtvrtou žádost podal žalobce dne 12. 5. 2010, načež ji žalovaný posoudil jako nepřipustnou a řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil. Popáté požádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany dne 3. 6. 2010, nicméně řízení bylo rozhodnutím žalovaného z důvodu nepřipustnosti opakované žádosti zastaveno. Svou šestou žádost o udělení mezinárodní ochrany podal žalobce v roce 2014. O této žádosti přitom rozhodl žalovaný tak, že žalobci azyl neudělil, avšak udělil žalobci doplňkovou ochranu na dobu 12 měsíců, která byla opakovaně prodlužována, naposledy s platností do 11. 6. 2020, kdy došlo k jejímu zániku. Posedmé žádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany dne 11. 7. 2020, přičemž nebylo jeho žádostí vyhověno. S rozhodnutím žalovaného žalobce nesouhlasil, a proto podal žalobu ke zdejšímu soudu.
4. Na dalších místech odůvodnění napadeného rozhodnutí pak žalovaný zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a vymezil důvody, které jej vedly k tomu, aby o v pořadí již sedmé žádosti žalobce rozhodl tak, že se mezinárodní ochrana neuděluje. Žalovaný přezkoumal zákonné podmínky pro udělení všech forem mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že v případě žalobce nejsou naplněny podmínky ani pro přiznání azylu, včetně azylu za účelem sloučení rodiny a humanitárního azylu, ani pro

přiznání doplňkové ochrany. Ve vztahu k v minulosti udělené doplňkové ochraně přitom žalovaný uvedl, že doplňková ochrana byla žalobci přiznána pouze a výlučně z důvodu neuspokojivé obecné situace v Bělorusku po prezidentských volbách z roku 2010, jež se dle jeho přesvědčení správního orgánu měla po prezidentských volbách konaných v roce 2020 opět zlepšit. Současně žalovaný doplnil, že individuální osobní důvody na straně žalobce nebyly pro přiznání doplňkové ochrany rozhodující.

5. Žalovaný stran posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany vycházel z Informace OAMP – Politická a lidskoprávní situace, nástin vývoje od roku 2010, vztahy s EU ze dne 15. 5. 2020, dále Informace MZV ČR ze dne 21. 7. 2020. Pro účely posouzení aktuální bezpečnostní situace v Bělorusku v době po prezidentských volbách z roku 2020 se žalovaný v napadeném rozhodnutí opírá o údaje a informace obsažené v Informaci OAMP – Vývoj po prezidentských volbách (9. srpna 2020) ze dne 14. 12. 2020. Z předmětného podkladu žalovaný dovodil, že *„čelní představitelé opozice jsou obětí perzekuce ze strany režimu. [...] Představitelé běloruské demokratické opozice poté zůstali aktivní pouze v zahraničí, přičemž se nezměnil jejich základní požadavek na odstoupení Lukašenka a demokratické volby. [...] Podobně jako s předními představiteli demokratické opozice jedná režim také s organizátory stávek a protestů, známými aktivisty či představiteli nezávislých médií. [...] Největší byly demonstrace bezprostředně následující po prezidentské volbě. Za stěžejní lze označit nedělní akce v Minsku, které téměř 3 měsíce probíhaly formou pochodu. Účast na nich dosáhla maxima v polovině září (více než 100 tis. účastníků), od té doby klesala [...]. Přestože režim proti svým oponentům postupuje plošně a masivně, nelze hovořit o náhodném násilí či pronásledování. Lukašenkův režim naopak záměrně cílí na osoby, které aktivně ohrožují jeho setrvání u moci.“* Na základě údajů obsažených v Informaci OAMP tak dospěl správní orgán k závěru, že v kontextu skutkových okolností na straně žalobce návrat žalobce do vlasti není s to vyvolat v zemi jeho původu skutečné nebezpečí ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, protože nelze žalobci doplňkovou ochranu přiznat.
6. S ohledem na výše uvedené žalovaný shrnul, že jelikož nejsou v případě žalobce naplněny podmínky zákona o azylu pro udělení mezinárodní ochrany, nelze žalobci mezinárodní ochranu neudělit.

III. Žaloba

7. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrátil žalobce na jeho právech tím, že měl porušit § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, jakož i § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „s. ř.“), neboť dostatečně nezjistil skutkový stav věci, neopatřil si dostatek podkladů nezbytných pro rozhodnutí a zároveň své rozhodnutí nedostatečně odůvodnil, protože je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Současně měl žalovaný porušit ustanovení § 12 a § 14a zákona o azylu, a to tím, že nesprávně posoudil podmínky pro udělení azylu a doplňkové ochrany. Vedle toho vyjádřil žalobce přesvědčení, že žalovaný nepřiložil žalobcem doloženým skutečností dostatečnou váhu a nedokázal se s nimi dostatečně vypořádat. Závěrem žaloby žalobce uvedl, že bez zbytečného odkladu žalobu doplní a řádně odůvodní.
8. V doplnění žaloby ze dne 29. 7. 2021 žalobce rozvedl důvody, pro které považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, a doplnil žalobní body své žaloby o nové informace. Konkrétně v doplnění žaloby namítal, že žalovaný nedisponuje aktuálními

zprávami ohledně momentální situace v Bělorusku, jelikož své rozhodnutí opírá především o materiály reflektující situaci v Bělorusku před prezidentskými volbami z roku 2020. Dále žalobce poukázal na typově shodná rozhodnutí žalovaného a Městského soudu v Praze, jež byla zpochybněna Nejvyšším správním soudem pro nesprávné posouzení aktuálních bezpečnostních poměrů v Bělorusku. V kontextu toho pak žalobce namítal, že pokud byla v jeho případě v minulosti důvodem pro udělení mezinárodní ochrany především nepříznivá bezpečnostní situace v Bělorusku, nelze v posuzovaném případě doplňkovou ochranu nepřiznat, jelikož bezpečnostní situace v zemi původu po prezidentských volbách konaných v roce 2020 nedoznala zlepšení, nýbrž právě naopak mělo dojít k jejímu zhoršení.

9. Dále žalobce v doplnění žaloby připomněl stále trvající hrozbu pronásledování své osoby v případě návratu do vlasti a zároveň při této příležitosti poukázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. V této souvislosti žalobce upozornil, že mu pronásledování hrozí z důvodů jeho příslušnosti ke skupině odpůrců prezidenta Lukašenka a jeho režimu a zastávání odlišných politických názorů, načež pro účely „zařazení“ sebe sama do skupiny politických odpůrců vládnoucího režimu odkázal na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, dle které je patrné, že žalobce do skupiny odpůrců prezidenta Lukašenka patří také.
10. Ve zbylých částech doplnění žaloby se pak žalobce blíže zabýval posouzením aktuální bezpečnostní a politické situace v Bělorusku. Dle tvrzení žalobce přitom není možné považovat aktuální situaci v Bělorusku v případě jeho osoby za bezpečnou, neboť i nadále v důsledku nuceného návratu do vlasti hrozí žalobci postih ze strany místních orgánů, zejména s ohledem na jeho dřívější opoziční činnost a skutečnost, že Bělorusko opustil před 20 lety, v současné době nevlastní platné běloruské doklady a v České republice opakovaně žádal o azyl. Konečně na podporu zhodnocení Běloruska jako nebezpečné země poukázal žalobce na závěry obsažené v rozličných dokumentech (především) nevládních organizací, příkladmo zprávu Freedom House: Freedom in the World 2021 – Belarus z 3. března 2021, Zprávu o lidských právech – 2020 Bělorusko od US Department of States z 30. března 2021 či Zprávu Amnesty International o lidských právech v Bělorusku za rok 2020 z 7. dubna 2021.
11. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný se k žalobě (včetně jejího doplnění) vyjádřil přípisem ze dne 11. 8. 2021, přičemž uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Ve svém vyjádření předeslal, že se v napadeném rozhodnutí meritorně zabýval všemi důvody, kterými žalobce podložil svou žádost o mezinárodní ochranu, a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. K tomu žalovaný doplnil, že k individuálnímu azylovému příběhu žalobce zaujímá stále stejné stanovisko a azylový příběh žalobce nijak neprokazuje, že by žalobci z důvodu jeho více než 20 let starých zkušeností hrozilo v současné době v případě návratu do Běloruska jakékoli azylově relevantní nebezpečí a pronásledování.
13. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný zmínil, že doplňková ochrana skončila uplynutím doby a na rozdíl od několika předešlých a skončených řízení nedospěl ani k závěru, že je současná obecná situace v Bělorusku důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Nato žalovaný dodal, že v současné době v Bělorusku čelí problémům

zejména přední členové opozice, přímí účastníci demonstrací či jinak aktivně a protirežimně vystupující lidé. Žalobce pak do žádné z těchto inkriminovaných skupin nespadá, protože mu žádná perzekuce nehrozí.

14. Proto žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu v plném rozsahu zamítl.

V. Správní spis

15. Ve správním spisu se nachází zejména žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 7. 2020, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 17. 7. 2020 a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 17. 7. 2020. Dále je správní spis z velké části tvořen spisovými materiály k předchozím řízením o udělení mezinárodní ochrany, které jsou v něm založeny v kopiích.

16. V rámci provedeného pohovoru žalobce, mimo jiné, uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá proto, že v Bělorusku na den „Svátek mládeže“ šel s manželkou po ulici a v okamžiku, kdy kolem něj procházela policie, prohlásil: „*Batka bude mít také svátek.*“ Nato byl žalobce napaden policisty a odvezen na policejní služebnu, kde byl podroben bití a donucen zaplatit pokutu. Jelikož v Bělorusku nemohl žalobce žít normální svobodný život, rozhodl se v roce 2002 vycestovat do České republiky. Od té doby se žalobce do Běloruska nikdy nevrátil a Českou republiku neopustil. V roce 2014 byla žalobci udělena doplňková ochrana dle zákona o azylu, která nebyla žalobci opětovně prodloužena proto, že žalobce nepodal žádost pro její (opětovné) prodloužení ve stanovené lhůtě. Dne 15. 6. 2020 obdržel žalobce výjezdní vízum s tím, že má z České republiky do měsíce vycestovat. Zpět do vlasti se žalobce nicméně nemůže vrátit proto, že by byl pod neustálou kontrolou policie.

17. Podle vyrozumění ze dne 11. 2. 2021, v němž žalovaný sděloval žalobci, že prodloužil lhůtu k vydání rozhodnutí, se uvádí, že důvodem je obstarávání aktuálních informací o zemi původu a jejich překlad. Ve správním spisu však tyto informace (tzn. žádné zprávy o zemi původu ať už z jakýchkoliv zdrojů) založeny nejsou. Žalobce však neprojevil zájem o seznámení se s obsahem podkladů, z nichž napadené rozhodnutí vzešlo, a ani dodatečně neuvedl další skutečnosti či nové informace, které by měl žalovaný v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany zohlednit.

18. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).

20. V souladu s ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

21. Žaloba je důvodná.

22. Podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. platí, že „*Soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.*“
23. Z citovaného ustanovení plyne, že je soud povinen rozsudkem zrušit napadené rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, aniž by bylo zapotřebí nařizovat ve věci jednání, tehdy, pokud skutkový stav, který vzal správní orgán při svém rozhodování za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu v obsahu správního spisu. Jinými slovy řečeno, skutková podstata, z níž správní orgán vycházel při posuzování věci, nemá oporu v obsahu správního spisu, jestliže ve správním spisu nejsou založeny podklady, na nichž správní orgán svá skutková zjištění vystavěl.
24. Krajský soud ve smyslu ustanovení § 74 odst. 1 s. ř. s. vyzval žalovaného přípisem ze dne 4. 8. 2021, č. j. 33 Az 27/2021-20, aby soudu zaslal správní spis, včetně dokladů o doručení účastníkům, a to ve lhůtě 1 měsíce od doručení výzvy soudu. Současně zdejší soud žalovaného poučil, že je třeba předložit úplný spisový materiál v originále, včetně dokladů o doručení účastníkům řízení. Z přehledu soudního spisu vyplývá, že byl správní spis krajskému soudu doručen dne 18. 8. 2021.
25. Ve vztahu k předloženému správnímu spisu se uplatní vyvratitelná domněnka, že jde o spis úplný. Z toho lze dovodit, že v případě, kdy v předloženém správním spisu určitá písemnost absentuje, jde toto pochybení na vrub správnímu orgánu, který byl povinen úplný správní spis předložit. K domněnce úplnosti správního spisu se vyjádřil rovněž Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2008, č. j. 1 Afs 7/2008-91, kde postuloval, že „*Soud totiž vždy vychází z předpokladu (pokud opak není zcela zřejmý – pak je povinností soudu vyzvat správní orgán k doplnění spisového materiálu), že správní spis byl předložen ve své úplné podobě. Takový postup může být sice vnímán jako poměrně tvrdý, zvláště pokud k nezařazení příslušného dokumentu do spisu došlo jen omylem, avšak je zcela v souladu s principem rovnosti zbraní mezi správním orgánem a žalobcem, který je správnímu soudnictví (na rozdíl od správního řízení) vlastní, jakož i s principem "nechť si každý stráží svá práva". Předložení neúplného správního spisu pak nelze v žádném případě klást k tíži žalobce, ale je to správní orgán, který musí nést následky svého pochybení.*“
26. Po prostudování správního spisu zdejší soud zjistil, že předložený správní spis neobsahuje všechny relevantní písemnosti, z nichž žalovaný správní orgán zjišťoval a posuzoval skutkový stav věci. Při hodnocení aktuální bezpečnostní a politické situace v Bělorusku správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel z několika zpráv, a to z Informace OAMP – Politická a lidskoprávní situace, nástin vývoje od roku 2010, vztahy s EU ze dne 15. 5. 2020, dále Informace MZV ČR ze dne 21. 7. 2020. Ohledně aktuálního vývoje v Bělorusku pak vycházel především z Informace OAMP – Vývoj po prezidentských volbách z 9. srpna 2020 „ze dne 14. 12. 2020“, z jejíhož obsahu dovodil, že návrat žalobce do vlasti není s to vyvolat v zemi jeho původu skutečné nebezpečí ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Třebaže žalovaný své posouzení aktuálních bezpečnostních a politických poměrů v Bělorusku založil na uvedených zprávách, nejsou však tyto obsaženy ve správním spisu.
27. S přihlédnutím k presumpci úplnosti správního spisu a k tomu, že zdejší soud ve svém přípisu žalovaného výslovně žádal o zaslání úplného spisového materiálu, včetně

dokladů o doručení účastníkům řízení, nelze než usoudit tak, že žalovaný pochybil, pokud podklady, na nichž je napadené rozhodnutí vystavěno, nejsou v rozporu s obsahem napadeného rozhodnutí založeny ve správním spisu. Je povinností správního orgánu předložit na výzvu soudu originál úplného správního spisu, přičemž pokud tak správní orgán neučiní, nelze toto jeho pochybení dávat za vinu žalobci.

28. Pro úplnost pak zdejší soud dodává, že poznatek o tom, že by citované zprávy o zemi původu a zejm. Informace OAMP – Vývoj po prezidentských volbách z 9. srpna 2020 ze dne 14. 12. 2020 byly součástí správního spisu, neplyne ani ze soupisu spisového materiálu ze dne 18. 6. 2021 (tzv. spisového přehledu). Z toho krajský soud dovozuje, že dotýčný podklad ve správním spisu neabsentuje náhodou (např. z důvodu mylného nezařazení, ztráty při manipulaci se spisem či při zasílání správního spisu soudu), ale že součástí správního spisu nikdy nebyl. Pokud bylo záměrem žalovaného do spisu tyto zprávy zařadit, bohužel tak neučinil, čímž zatížil zjištěný skutkový stav závažným pochybením. Krajský soud upozorňuje, že takový nedostatek při vedení správního spisu nelze zhojit případným dodatečným vyžádáním – zajisté existujících – citovaných zpráv o zemi původu, neboť není vůbec správním spisem doloženo a prokázáno, že žalovaný citované zprávy měl při tvorbě napadeného rozhodnutí k dispozici. Správní spis v předložené podobě vyhlíží jako úplný.
29. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přitom ve svém usnesení ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84 dovodil, že obecně je soud oprávněn (a zároveň povinen) přihlédnout k vadám ve smyslu § 76 odst. 1 s. ř. s. z úřední povinnosti tehdy, pakliže brání soudnímu přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84; rozhodnutí je dostupné na www.nssoud.cz). Pokud tedy vady napadeného rozhodnutí brání soudu v přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobcem namítaných žalobních bodů, je soud povinen k těmto vadám přihlédnout i tehdy, pokud to žalobce ve své žalobě výslovně nenamítá.
30. Zdejší soud je přesvědčen, že se výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu uplatní rovněž v posuzovaném případě, neboť žalobce v žalobě, resp. v doplnění žaloby, namítal, že žalovaný v okamžiku vydání rozhodnutí nedisponoval aktuálními zprávami ohledně momentální situace v Bělorusku po prezidentských volbách z roku 2020 a momentální bezpečnostní poměry v Bělorusku neposoudil správně. Žalovaný při posouzení aktuálních politických a bezpečnostních poměrů v Bělorusku podle svých tvrzení vycházel z citovaných zpráv z období května až prosince 2020, především pak z Informace OAMP – Vývoj po prezidentských volbách z 9. srpna 2020 ze dne 14. 12. 2020. Za situace, kdy součástí spisové dokumentace nejsou výše označené informace OAMP, na jejímž základě žalovaný založil své úvahy stran aktuální bezpečnostní a politické situace v Bělorusku po prezidentských volbách z roku 2020, nemůže zdejší soud (relevantně) posoudit žalobní bod ve vztahu k nesprávně posouzeným aktuálním bezpečnostním a politickým poměrům v Bělorusku v období po prezidentských volbách konaných v roce 2020.
31. Krajský soud by v posuzovaném případě byl nucen ke zjištěným vadám napadeného rozhodnutí a řízení, jež jeho vydání předcházelo, přihlédnout *ex officio*. S ohledem na výše uvedené tudíž zdejší soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání, neboť napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

32. Pouze nad rámec nosných rozhodovacích důvodů poukazuje krajský soud ve vztahu k posuzování momentální bezpečnostní situace v Bělorusku v kontextu (ne)přiznání, resp. odnětí doplňkové ochrany, na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, především pak na rozsudek ze dne 11. 2. 2021, č. j. 7 Azs 249/2020-29 (s ohledem na totožnost kasačních námitek a provázanost věcí aplikoval Nejvyšší správní soud stejné závěry rovněž v rozhodnutí ze dne 7. 4. 2021, č. j. 7 Azs 248/2020-27; obě rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz), ve kterém Nejvyšší správní soud nejprve připomněl, že je to správní orgán, kdo „nese důkazní břemeno v otázce, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nebo zda se naopak situace v domovském státě cizince stabilizovala a tato změna je natolik významná a trvalé povahy, že cizinci nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy a odůvodňuje to zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. bod 22 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 - 35).“
33. Dále pak v kontextu prodloužení (resp. opětovného udělení) doplňkové ochrany Nejvyšší správní soud zdůraznil povinnost správního orgánu prokázat, že „skutkové okolnosti, které jej dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, již nyní nejsou dány.“ V této souvislosti potom Nejvyšší správní soud – zde ve vztahu k udělení doplňkové ochrany žadatelům z Běloruska – konstatoval, že „Byla-li stěžovateli udělena doplňková ochrana – slovy žalovaného – z důvodu celkové neuspokojivé situace v oblasti dodržování lidských práv, musí se soud nyní ptát, jestli je nyní v této souvislosti už vše v pořádku. Nemůže tak obstát argument, podle něž stěžovatel není zájmovou osobou z hlediska uplatňování politických či občanských práv: stejně tak totiž stěžovatel nebyl takovou osobou v době udělení mezinárodní ochrany, přesto však žalovaný dovodil, že by se mohl stát předmětem nevídaného zájmu státních orgánů. A aktuální zprávy o zemi původu existenci takového nevídaného zájmu (který by mohl vyústit v přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy) nijak nevylučují, naopak o něm nadále svědčí.“
34. Ze závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu v obdobných věcech je tedy zjevné, že pokud byla v minulosti žadateli (a to nejen z Běloruska) již udělena mezinárodní ochrana formou doplňkové ochrany z důvodu napjaté a nevyhovující bezpečnostní situace v zemi původu, nelze bez dalšího argumentovat tím, že v případě návratu žadatele do vlasti nehrozí žadateli v zemi jeho původu reálné nebezpečí z toho důvodu, že není z pohledu vládnoucího režimu politicky či jinak exponovanou osobou, aniž by žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně posoudil aktuální stav bezpečnostní situace v zemi původu žadatele, včetně jeho změny.
35. Výše predestované závěry pak Nejvyšší správní soud v plném rozsahu aplikoval rovněž v rozsudku ze dne 29. 4. 2021, č. j. 7 Azs 302/2020-37, v němž mimo jiné zdůraznil, že závěry správního orgánu o podstatném zlepšení bezpečnostních poměrů v zemi původu žadatele, tj. že lze bezpečnostní situaci v zemi původu hodnotit jako uspokojivou, musí být vždy zcela v souladu s informacemi a údaji obsaženými ve správním spisu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2021, č. j. 7 Azs 302/2020-37; dostupný na www.nssoud.cz).
36. V opačném případě, tedy za situace, kdyby závěry žalovaného hovořící pro zlepšení bezpečnostních poměrů v zemi původu, z nichž žalovaný při neudělení doplňkové ochrany vycházel, postrádaly oporu ve správním spisu, je soud v rámci přezkumu

napadeného rozhodnutí povinen rozhodnutí správního orgánu zrušit pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

VII. Závěr a náklady řízení

37. Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl krajský soud o žalobě tak, že napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
38. V dalším řízení je žalovaný povinen doplnit spisovou dokumentaci o veškeré podklady a dokumenty, o něž své rozhodnutí o (ne)přiznání doplňkové ochrany žalobci opírá, tedy zejména doplnit správní spis o Informaci OAMP - Vývoj po prezidentských volbách z 9. srpna 2020 „ze dne 14. 12. 2020“, která v okamžiku přezkumu napadeného rozhodnutí soudem není obsahem správního spisu, a další citované zprávy o zemi původu. Dále je povinen obstarat nové a aktuální zprávy o zemi původu tak, aby dostál své povinnosti zjistit řádně a bez důvodných pochybností skutkový stav k datu vydání svého rozhodnutí. Krajský soud zdůrazňuje, že žalovaný při opětovném přezkoumávání azylově relevantních důvodů je povinen pečlivě posoudit a přezkoumat aktuální bezpečnostní a politickou situaci v zemi původu žalobce a její případnou změnu, která v kontextu skutkových okolností může představovat stěžejní důvod pro to, aby žalovaný mohl žalobci mezinárodní ochranu formou doplňkové ochrany udělit, anebo nikoliv.
39. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce však výši vzniklých nákladů nevyčíslil, resp. ani úhradu nákladů vůči ve věci neúspěšnému žalovanému nepožadoval. Soud tedy ve vztahu k žalobci rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že se žalobci náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II.). V dané věci neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.)

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. listopadu 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce